

Бібліяграфія па гісторыі Беларусі

Дубінскі С.А. Бібліяграфія па археалёгіі Беларусі і сумежных краін. – Менск, 1933 (перавыданне: Дубінскі С.А. Бібліяграфія па археалёгіі Беларусі і сумежных краін (спадчына археолага). – Беласток, 2010)

Археология Белоруссии: Библиографический указатель (1932–1975) / Составитель Т.Н. Коробушкина. – Мн., 1988. – 164 с. (продолжение работы С.А. Дубинского)

Археалогія Беларусі. Паказальнік літаратуры за 1976–1990 гг. / Складальнік А.У. Ільцюк. – Мн., 1997. – 611 с. (продолжение работ С.А. Дубинского и Т.Н. Коробушкиной).

Основная литература за 1991 - 2012 г. по археологии Беларуси

Энцыклапедыі:

Археалогія і нумізматыка Беларусі: Энцыклапедыя / Беларус. Энцыкл.; Рэдкал.: В.В. Гетаў і інш. — Мн.: БелЭн, — 1993. — 702 с.

Археалогія Беларусі: У 4 т. Т. 1. Каменны і бронзавы вякі. / Э.М. Зайкоўскі, У.Ф. Ісаенка, А.Г. Калечыц і інш. Пад рэд. М.М. Чарняўскага і А.Г. Калечыц. – Мн., Беларуская навука, 1997. – 424 с., іл.

Археалогія Беларусі: У 4 т. Т. 2. Жалезны век і ранняе сярэднявечча / А.А. Егарэйчанка, В.І. Шадыра, В.С. Вяргей. — Мн.: Беларуская навука, 1999. — 502 с., іл.

Археалогія Беларусі: У 4 т. Т. 3. Сярэднявеквы перыяд (IX—XIII стст.) / Я.Г. Звяруга, Т.М. Каробушкіна, П.Ф. Лысенка, Г.В. Штыхаў; Навук. рэд. П.Ф. Лысенка. — Мн.: Беларуская навука, 2000. — 554 с., іл.

Археалогія Беларусі: У 4 т. Т. 4. Помнікі XIV–XVIII стст. / В.М. Ляўко, М.Ф. Гурын, Ю.А. Заяц і інш.; Пад рэд. В.М. Ляўко і інш. – Мн., Беларуская навука, 2001. – 597 с., іл.

Археалогія Беларусі: энцыклапедыя. У 2 т. Т. 1. А–К / рэдкал.: Т.У.Бялова (гал. рэд.) (і інш.). – Мінск: Беларус. Энцыкл. імя П. Броўкі, 2009. – 496 с.: іл.

Археалогія Беларусі: энцыклапедыя. У 2 т. Т. 2. Л–Я. / рэдкал.: Т.У.Бялова (гал. рэд.) (і інш.). – Мінск: Беларус. Энцыкл. імя П. Броўкі, 2011. – 461 с.: іл.

Археологическое наследие Беларуси = Archaeological Heritage of Belarus / Нац. акад. наук Беларуси, Ин-т истории; сост., авт.вступ.ст. О.Н.Левко; науч.ред. А.А.Коваленя, О.Н.Левко. – Минск: Беларус. навука, 2012. – 192 с.: ил.

Археологическая научно-музейная экспозиция НАН Беларуси / Ю.А.Заяц, О.Н.Левко. – Минск: Белорус.наука, 2009. – 79 с.

Монографии:

Каменный и железный век

Археалогія Беларусі: каталог архіўных навуковых матэрыялаў (1924–2007). У 3 ч. Ч. I. Каменны і бронзавы вякі / склад. В.У.Мядзведзева; навук. рэд. В. М. Ляўко. – Мінск : Беларус. навука, 2009. – 135 с.

Дубицкая Н.Н. Производство керамической посуды населением Припятского Полесья в эпоху железа и раннего средневековья. – Мн., Беларуская навука, 2007. – 180 с.

Звяруга Я.Г. Беларускае Павілле ў жалезным веку і раннім сярэднявекі // Матэрыялы па археалогіі Беларусі. Вып. 10. – Мн., 2005. – 174 с.

Егорейченко А.А. Культуры штрихованой керамики. – Мн., БГУ, 2006. – 207 с., илл.

Калечыц А.Г. Першыя людзі на зямлі Беларусі : дапаможнік / А.Г.Калечыц. – Мінск : Беларус. навука, 2007. – 96 с.

Калечыц, Е.Г., Коласаў, А.У., Абухоўскі, В.С. Палеалітычныя помнікі Беларусі. Культурна-храналагічная дыферэнцыяцыя крыніц. – Мінск: Бел.навука, 2010. – 322 с.: іл.

Крывльцэвіч М.М. Могільнік сярэдзіны III – пачатку II тысячагоддзяў на н.э. на Верхнім Дняпры – Прорва 1. – Мн., 2006. – 202 с.

Лакіза В.Л., Старажытнасці позняга неаліту і ранняга перыяду бронзавага веку Беларускага Панямоння / В.Л. Лакіза. – Мінск: “Беларуская навука”, 2008. – 343 с.

Лошенко М.И. Городища милоградской культуры на территории Беларуси. – Мн., МФЦП, 2011. – 408 с., илл.

Медведев А.М. Верхнее Понеманье в железном веке и раннем средневековье” – Мн., Беларуская навука, 2011. – 350 с.

Медведев А.М. Белорусское Понёманье в раннем железном веке (I тыс. до н.э. — 5 в. н.э.). — Мн.: Ин-т истории АН Беларуси, 1996. — 200 с.

Праблема славянскага засялення беларуска-расійскага рэгіёна басейна Заходняй Дзвіны ў эпоху ранняга сярэднявечча / В.І.Шадыра (навуковы кіраўнік). – Мн.: Беларуская навука, 2005. – 49 с.

Раннеславянские древности III–V вв. н.э. на территории Беларуси и России (свод памятников киевской археологической культуры). – Минск, 2005. – 77 с.

Чарняўскі Макс.Міх. Касцяныя і рагавыя вырабы на паселішчах Крывінскага тарфяніку (неаліт – бронзавы век) / М.М.Чарняўскі. – Мінск : Беларус. навука, 2007. – 77 с.: іл.

Шадыра В.І. Беларускае Падзвінне (I тысячагоддзе н.э.). – Мн., 2006. – 150 с., іл.

Шадыро В.И. Ранний железный век Северной Белоруссии. – Мн., 1985. – 126 с., илл.

Эпоха средневековья:

Основные итоги археологических исследований на территории Беларуси в 2006–2010 годах. – Мн., 2011. – 261 с.

Общее (развитие науки, ремесло и пр.)

Алексеев Л.В. Археология и краеведение Беларуси XVI—30-е годы XX в. / Под ред. акад. Б.А. Рыбакова. — Мн.: Навука і тэхніка, 1996. — 206 с.

Археалагі дапаўняюць летапісцаў / Г.В.Штыхаў. – Мінск: Беларуская навука, 2009. – 149 с.: іл.

Гурин М.Ф. Кузнечное ремесло Полоцкой земли IX—XIII вв.— Мн.: Навука і тэхніка, 1987. — 151 с

Загарульскі Э.М. Заходняя Русь IX—XIII стст. Мн.: Навука і тэхніка, 1998. — 204 с.

Калечыц І.Л. Эпіграфіка Беларусі X–XIV стст. / І.Л.Калечыц. – Мінск: Беларус. навука, 2011. – 271 с.

Кенько П.М. Поясная гарнитура с территории Беларуси (I–XIII вв.). – Мн., Беларуская навука. 2012. – 172 с.

Левко О.Н. Средневековое гончарство Северо-Восточной Белоруссии. — Мн.: Навука і тэхніка, 1992. — 127 с.

Риер Я.Г. Аграрный мир Восточной и Центральной Европы в средние века (по археологическим данным): Монография. — Могилёв: МГУ им. А.А. Кулешова, 2000. — 264 с.

Рябцевич В.Н. Нумизматика Беларуси. — Мн.: Полымя, 1995. — 687 с.

Религия

Башков А.А. Христианские древности Беларуси конца X–XIV вв. (предметы христианского культа индивидуального использования) – Мн., Издатель И.П. Логвинов, 2011. – 194 с.

Вооружение

Плавінскі М.А. Клінковая зброя X–XIII стст. на тэрыторыі Беларусі. – Мн.: Інстытут гісторыі НАН Беларусі, 2006. – 112 с.: іл.

Плавінскі М.А. Нарысы гісторыі клінковай зброі X–XIII стст. на Беларусі”. – Мн., І.П. Логвінаў, 2009. – 158 с.: іл.

Этнические вопросы

Богомольников В.В. Радимичи (по материалам курганов X-XII вв.) – Гомель, 2004. – 226 с.

Віцязь С.П. Прусы і яцвягі ранняга сярэднявечча: этнакультурныя трансфармацыі ў Верхнім Панямонні. – Мн., Беларуская навука, 2012. – 411 с.

Дернович С.Д. Скандинавские древности эпохи викингов в Беларуси. – Мн., Беларуская навука, 2006. – 86 с., илл.

Дучыц Л.У. Касцюм жыхароў Беларусі (X–XIII ст.). Паводле археалагічных дадзеных. – Мн., 1995. – 80 с.

Квятковская А. В. Ятвяжские могильники Беларуси (к. XI-XVII вв.). — Vilnius: Ин-т истории Литвы, Diemedzio leidykla, 1998. — 327 с.

Лысенко П.Ф. Дреговичи / Под ред. В.В. Седова. — Мн.: Навука і тэхніка, 1991. — 224 с.

Штыхаў Г.В. Крывічы: Па матэрыялах раскопак курганоў у Паўночнай Беларусі / АН Беларусі. Інстытут гісторыі / Пад рэд. М.А. Ткачова. — Мн.: Наўка і тэхніка, 1992. — 191с.

Города, замки и пр.

Бубенько Т.С. Средневековый Витебск. Посад – Нижний замок (X – первая половина XIV в.) – Витебск, 2004. – 276 с.

Дук Д.У. Полацк і палачане (IX–XVIII стст.). – Новаполацк, ПДУ. – 2010. – 180 с.

Дук Д.У. Полацк XVI–XVIII стагоддзяў: нарысы тапаграфіі, гісторыі матэрыяльнай культуры і арганізацыі жыццёвай прасторы насельніцтва беларускага горада. – Новаполацк, 2007. – 268 с., іл.

Загорульский Э.М. Вицинский замок XII–XIII вв. – Мн., БГУ, 2004. – 154 с., ілл.

Заяц Ю.А. Заславль в эпоху феодализма. — Мн.: Навука і тэхніка, 1995. — 208 с.

Заяц Ю.А.. Оборонительные сооружения Менска XI–XIII вв. – Мн., 1996. – 80 с., илл.

Іоў А.В. / Рабцэвіч В.Н., Плавінскі М.А., Іоў А.В. Брылёўскі скарб. Мінск: Беларускі Дом друку. 2011. – 112 с. – іл.

Іоў, А.В., Вяргей В.С. Старажытнае паселішча на Ясельдзе – Мінск: Беларуская наўка, 2012. – 175 с.

Кошман В.І. Паселішчы міжрэчча Бярэзіны і Дняпра ў X–XIII стст. – Мн., 2008. – 280 с., іл.

Левко О.Н. Средневековая Орша и её округа (историко-археологический очерк). — Орша: Оршанская типография, 1993. — 51 с.

Левко О.Н. Средневековые территориально-административные центры северо-восточной Беларуси: Формирование и развитие / О.Н.Левко.– Мн.: Бел. наўка, 2004. – 280 с.

Левко О.Н. Витебск / О.Н.Левко; Нац. акад. наук Беларуси, Институт истории. – Минск: Беларуская навука, 2010. – 335 с.: ил. – (Древнейшие города Беларуси).

Лысенко П.Ф. Древний Пинск, XI–XIII вв. / П.Ф.Лысенко. – Пинск: Пин. регион, тип., 2007. – 172 с.: ил.

Лысенко П.Ф. Открытие Берестья / П.Ф.Лысенко. – 2-е изд., доп. – Минск: Беларус. наука, 2007. – 181 с.

Лысенко П.Ф. Сказание о Турове / П.Ф.Лысенко. – Минск: Беларус. наука, 2006. – 118 с.

Лысенко П.Ф. Туровская земля (IX—XIII вв.). — Мн.: Беларуская навука, 1999. — 268 с.

Макушников О.А. Гомельское Поднепровье в V – середине XIII вв. Социально-экономическое и этнокультурное развитие. – Гомель, 2009. – 218 с., илл.

Марзалюк І.А. Магілёў у XII—XVIII стагоддзях. Людзі і рэчы. — Мн.: Веды, 1998. — 260 с.

Марзалюк І.А., Рыер Я.Р. Гарадзішча Змяёўка (Пеллагееўскае гарадзішча). Археалагічнае даследаванне. – Магілёў, 2010. – 68 с., іл.

Медведев А.М., Ганецкая И.В., Войтехович А.В., Кошман В.И., Плавинский Н.А., Дернович С.Д. Минское замчище: материалы исследований северо-восточной части в 2009 году (участок I, раскопы 1, 2) // Матэрыялы па археалогіі Беларусі. Вып. 22. – Мн., «Медисонт». – 237 с. (27,5 п.л.)

Мяцельскі А.А. Мсціслаўскае княства і ваяводства ў XII– XVIII стст. – Мн., 2010. – 664 с., іл.

Мяцельскі А.А. Старадаўні Крычаў: Гістарычна-археалагічны нарыс горада ад старажытных часоў да канца XVIII ст. – Мн., Беларуская навука. 2003. – 167 с., іл.

Пазднякоў В.С. Клецк X–XVIII стст.: матэрыяльная і духоўная культура беларускага феадальнага горада. – Мн., БелНДІДАС, 2008. – 287 с.

Полоцк: Полоцк и Полоцкое княжество (земля) в IX–XIII вв., летопись древних слоев, Полоцк и его округа в XIV–XVIII вв., ремесло, денежное обращение и торговые связи Полоцка в средневековье (по данным

археологии, нумизматики и письменных источников), культура и просвещение в средневековом Полоцке / О.Н.Левко {и др.}; редкол.: А.А.Коваленя (гл. ред.); науч. ред. О.Н.Левко; Нац. акад. наук Беларуси, Ин-т истории. – Минск: Беларус. навука, 2012. – 743 с. :ил. – (Древнейшие города Беларуси).

Тарасаў С.В. Полацк IX–XVIII стст: Гісторыя і тапаграфія. – Мн.: Беларуская навука, 1998. – 183 с., іл.

Штыхаў Г.В. Могільнік Ізбішча-Дзвінаса / Матэрыялы па гісторыі Беларусі. – Мінск: ДНУ “Інстытут гісторыі НАН Беларусі”, 2008. – Вып. 16 – 249 с., іл.– Бібліяграф. у канцы кн. – Рэз. на руск. і англ. мовах.

Периодическая печать:

- // Гістарычна-археалагічны зборнік (№№ 2 – 27) (с 1993 – 2012 гг.)
- // Матэрыялы па археалогіі Беларусі (№№ 2 – 24) (с 1999 – 2012 гг.)
- // Acta Archaeologica Albaruthenica (№№ 1 – 8) (с 2007 – 2012 гг.)

Подобрал Вадим Кошман